

דברי הכפר

ישראל במלחמה

"וְהָיָה כְּעֵץ שֶׁתוֹלַע עַל פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרִיו יִתֵּן
בְּעֵתוֹ וְעֵלְהוּ לֹא יִבּוֹל וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ".

גיליון מס. 2863 * טז שבט תשפ"ה * 14 בפברואר 2025

כפר הנשיא * עלון פנימי

עורכת: דורית צחור dorittb1963@gmail.com

מדוע חוגגים את טו בשבט?

ט"ו בשבט מבשר התחלה של שנה חדשה לפירות האילן. ראש השנה לאילנות נקבע בשבט, חודש שבו העצים מחדשים את פריחתם ואת הבשלת פירותיהם. בפעם הראשונה מוזכר ט"ו בשבט במשנה ובתלמוד בשם 'ראש השנה לאילן'. במשנה (מסכת ראש השנה א, א) הוא נמנה עם ארבעה ראשי שנים: אחד בניסן, אחד באילול, אחד בתשרי.

נהוג להרבות ביום זה באכילת פירות, במיוחד מפירות שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, ויש הנוהגים לערוך בו "סדר ט"ו בשבט" (על פי נוסח "תיקון פרי עץ הדר", נוסחים מודרניים או מסורות קהילתיות אחרות). מאחר שמרבית מאפייניו ההלכתיים של החג ייחודיים לארץ ישראל, הם באו לידי ביטוי בקהילות ישראל בגולה ברמז וסימן בלבד.

הפנינג

ט"ו בשבט

יום שבת | 15.2

נפגשים בשעה 10:00
בכניסה לקיבוץ (השער הראשי) בשביל המקביל
לכביש הראשי של הכניסה.

סדרת פיסול בהוצ

נטיעות, מוזיקה וכיבוד קל

עוד כמה מילים בנושא מפעל

עוד כמה מילים בנושא המפעל (וסליחה על כך שאני הורס את המוניטין שלי כאומן איש רוח ונוגע בענייני כלכלה):

1. מעבר לשאיפה של ועד הנהלה לצאת לחפש וליצור מקורות הכנסה נוספים, שצריכה להתקיים בכל מקרה, על רקע מצבו הכלכלי העגום של קיבוץ כפר הנשיא הדברים מתחזקים על אחת כמה וכמה. אנחנו נמצאים במצב שבו בעקבות העלאת הרשם את גודל הפנסיות האישיות, קרן המילואים לא תספיק למלא את החסר בנושא החוב האקטוארי. אז נכון, מבחינת החבר זה סבבה, אבל מבחינת האגש"ח זהו אסון. ואנחנו חיים בקיבוץ מתחדש שבו, בניגוד לפעם כשנמצאנו בקיבוץ השותפי, אי אפשר לתת כשאין.
2. אנחנו קיבוץ שעיקר הכנסתו נובעת מחקלאות. חקלאות כידוע לכל היא תנודתית מאוד. ותלויה במזג האוויר ובמצב הרוח החברתי במדינה. לכן אם רוצים להבריא את התשתית הכלכלית של הקיבוץ צריך למצוא מקורות הכנסה פסיביים (כמו חשמל סולרי) ובמקביל להתאמץ לדחוף את הרגל בדלת של התעשייה שממנה התנתקנו לפני מספר שנים.
3. המפעל שוועד הנהלה ממליץ לחברים לרכוש, יש בו מענה סולידי לחוסרים בכלכלת הקיבוץ שמנית. בגדול, זהו מפעל רווחי דיו, גם ברף התחתון של הבדיקה שערכנו, כדי לסגור את הפער בחוב האקטוארי. ואם נכניס בו מנכ"ל חדש נוכל להביא את המפעל לרף הגבוה של הבדיקה. נראה לי שמהרבה בחינות זאת איננה איזו הרפתקה גרנדיוזית של ועד הנהלה, אלא צעד מאוד מבוקר ומידתי, שעשוי תוך שנה שנתיים לתת משענת איתנה ומענה חשוב לחוב האקטוארי של כפר הנשיא. ואם הוא ימריא כמו שאנחנו מצפים ממנו, הוא עשוי אף בעתיד להעניק לחברים באגש"ח להינות מפירותיו שמעבר לחוב האקטוארי.
4. אחת התלונות, הלגיטימיות יש לומר, שטוענים לעומת ועד הנהלה בכל זמן נתון, היא שהוא שמרני מדי ואיננו מעיז להכנס לכיוונים כלכליים חדשים. אז הנה לכם ועד הנהלה שבא לחברים בדיוק אם הצעה כזאת. הצעה מאוד זהירה כלכלית מחד ואם סיכויים יפים מאידך. לכן מכל הסיבות שמנתי עד עכשיו, אני

ממליץ לחברים להצביע בעד רכישת המפעל בק"ש שמגלם סוג של יציאה זהירה למרחב עם הרבה סיכויים בצידה. זהו צעד נכון, בזמן הנכון, שבעיקר נותן מענה לכמה בעיות מיידיות קשות מאוד של חברת כפר הנשיא. שיהיה לנו בהצלחה.

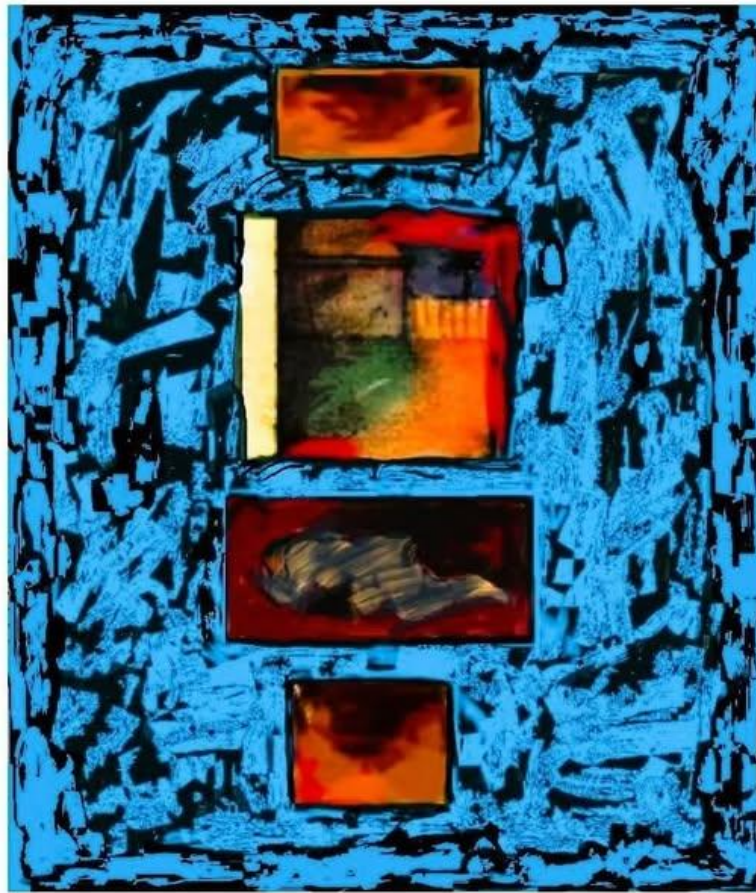

רגע של דיבור על שירה (של פאול צלאן):

"כי השיר אינו חסר זמן. כן, הוא טוען לאינסופיות, מבקש לשלוח ידו דרך הזמן והלאה - אבל דרך הזמן, לא מתוך עקיפת הזמן. השיר, אפשר שהוא דואר-בקבוק הנשלח מתוך האמונה כי אי-שם ואי-מתי יישטף אל היבשה, אולי אל יבשת הלב. שירים שרויים אף הם מבחינה זו בדרך: הם הולכים אל משהו.

אל מה? אל משהו העומד פתוח, פנוי, אולי אל "אתה" שאפשר לדבר אליו, אל המציאות שאפשר לדבר אליה. מציאויות כאלה, כך אני סבור, הן-הן עניינו של השיר. אלה הם מאמציו של מי שלראשו טסים כוכבים מעשה ידי אדם, והוא חסר קורת גג ומתוך כך מופקר עד אימה במרחב הפתוח - מי שהולך עם הווייתו אל השפה, פצוע מציאות, מבקש מציאות."

(פאול צלאן, מתוך נאום לקבלת פרס ברמן לספרות. מתוך כתב העת מקר)

ירושלים בלי סינדרום

1. חזון זכריה

עד יִשְׁבוּ זִקְנִים וְזִקְנוֹת ,
 בְּרַחְבוֹת יְרוּשָׁלַם;
 וְאִישׁ מִשְׁעֲנָתוֹ בִּידוֹ מֵרֵב יָמִים.
 וְרַחְבוֹת הָעִיר יִמְלְאוּ יִלְדִים וְיִלְדוֹת ,
 מִשְׁחָקִים בְּרַחְבֶּתֶיהָ .
 כִּי יִפְּלֵא בְּעֵינֵי שְׂאֵרֵית הָעָם הַזֶּה ...
 בְּיָמִים הָהֵם גַּם בְּעֵינֵי יִפְּלֵא. (זכריה פרק ח')

2. את השיר המופלא הזה שחילצתי מדפי הספר העתיק המספר בשבחי
 הנורמליות של העיר אולי הכי מוטרפת בעולם כתב אדם בשם זכריה. נביא.
 כחמש מאות ועשרים שנה לפני הספירה.

3. ירושלים שלו היא עיר רווית כמיהה לנורמליות. בין אבנים מקודשות לשלוש דתות מהדהדים קולותיהם של אנשים שנשרפו בלהט הסינדרום שבקע ממוחם הקודח. סינדרום ירושלים. עיר של קדושה ומקדש וקורבנות וזבחים וחטאת ואשם. עיר שנטלה תשעה קבין של יופי שמטריף את הדעת. עיר שעמים רבים עברו בה, והרגו בה ובעלו אותה ועליה.

4. והנה בא אחד, נביא, זכריה, ובפשטות נהדרת מצייר במכחול הרגיש של שפתו המופלאה ירושלים אחרת. ירושלים נורמלית. ירושלים שאין בה סינדרום. ירושלים שזקניה וזקנותיה יושבים ברחובותיה ואיש ומשענתו בידו מרוב ימים. ורחובות העיר ימלאו ילדים וילדות משחקים ברחובותיה. וזה כל כך יפה שבא לבכות מרוב אושר. מרוב נורמליות.

5. בימים המוטרפים שנפל בחלקנו לחיות בהם, אני אומר לעצמי לפעמים, אוף, די, שיבוא כבר חזון זכריה. שיבוא כבר. עייפנו מהטירוף והערגה המקודשת. רוצים עיר כמו שראה אותה לרגע הנביא זכריה בעיני רוחו שבעים שנה אחרי החורבן הראשון. לא ירושלים של מעלה ולא ירושלים של שאל תחתיות. ירושלים של אמצע. כמו שברא אותה נביא אחר. בעידן אחר.

6. ירושלים של אמצע | יהודה עמיחי

לְמָה יְרוּשָׁלַיִם תִּמְיֵד שְׂתִימִים, שֶׁל מַעְלָה וְשֶׁל מַטָּה
וְאֲנִי רוֹצֶה לְחִיּוֹת בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל אֲמָצֶעַ
בְּלִי לַחֲבֹט אֶת רֹאשִׁי לְמַעְלָה וּבְלִי לַפְּצֵעַ אֶת רִגְלִי לְמַטָּה.
וְלָמָּה יְרוּשָׁלַיִם בְּלִשׁוֹן זִוְגִית כָּמוֹ יְדִים וְרִגְלִים,

אֲנִי רוֹצֶה לְחִיּוֹת רַק בִּירוּשָׁלַיִם אַחַת
כִּי אֲנִי רַק אֲנִי אֶחָד וְלֹא אֲנִים.

7. משחקי ילדים, צייר פטר ברויגל האב, אולי כך נראה חזון זכריה

פינת הקריקטורה השבועית: באתי להשכין שלום!

• הבחירות לראשות המועצה האזורית

בשבוע הבא, ביום שלישי 18.2.2025 תתקיימה, באיחור של שנה וארבעה חדשים, הבחירות לראשות המועצה האזורית. ארבעה מועמדים עושים מאמצים גדולים, בעזרת מתנדבים רבים, על מנת לזכות בבחירות.

אינני מתכוונת כאן להביע את תמיכתי במועמד אחד, אבל אני מאד מקווה שלא תהיינה חריגות מהחוק, ובעיקר שלא תהיה פגיעה באתיקה של הבחירות. לאחרונה נחשפתי כבר להתנהלות, שאני לא רוצה לראות במחוזותינו.

בכלל לא בטוח שהבחירות תסתיימנה בנצחון של מועמד יחיד (כלומר, שזכה ב-40% מהקולות) ועל כן ייתכן ששבועיים לאחר מכן ייערך סבב שני של בחירות בין שני המועמדים שקבלו את מירב הקולות.

• רכישת מפעל חדש.

בסופ"ש הקרוב נצביע על רכישת מפעל חדש, המייצר אביזרים מפלסטיק לבנייה. הפרטים נדונו באסיפה לפני יומיים. אישית, אני מתכוונת להצביע בעד, למרות שיש כמו בכל צעד מסוג זה סיכויים וגם סיכונים. אבל, ברור לי שאם המצב הכספי הנוכחי, שלנו יימשך, קיים סיכון גם לאפשרות של הקיבוץ לעמוד בהתחייבותו לפנסיונרים שבינינו. כיום אנחנו משלמים כל שנה, כארבעה מיליון ש"ח לפנסיונרים שלנו, מגיל 67 ועד 101, ואסור לנו להגיע שוב למצב שלא נוכל לשלם את מלוא פנסיית הרשם.

אז, חברים – הצביעו בעד.

• מי אתה אברהם גולדברג? מי אתה מר גילמור?

בשבילנו הוא היה פשוט האבא של רג'י פרלסון, אדם קצת אקסצנטרי דובר עברית תנ"כית. מר גילמור, שחי תקופה מסויימת במצריים ושם נולדו בנותיו מרגריט ז"ל ותבדל לחיים ארוכים וטובים רג'י.

והנה התגלה לרג'י, שלאביה הייתה משפחה נוספת, הרבה לפני שהיא נולדה. וששמו היה אברהם גולדברג. וכאן התחיל מסע שלא היה מבייש כל סדרת

מתח שאתם מכירים, על מנת ליצור קשר עם בני המשפחה הקודמת, וללמוד יותר על המשפחה שלה.

לא אעשה כאן "ספויילר" על מה שכבר ידוע על אביה של רג'י, ויש עוד סימני שאלה. מה שברור, שלרג'י יש משפחה גדולה כאן בארץ.

בשבת האחרונה התכנסנו בלב הקיבוץ על מנת לפגוש את המשפחה המורחבת ובעיקר לחזות במצגת שהכינה רותם הבת, ובאופן שבו היא גוללה את סיפור המתח הזה. רותם עשתה עבודה מעולה של עריכת הסיפור, בניית המתח, סיכומי ביניים, ובעיקר מצגת גרפית ומילולית נהדרת.

למען האמת, עלי לאמר שהיה לי קצת קשה להתמודד עם שפע הפרטים שהתגלו במצגת הזאת, ולכן אני שמחה מאד שתהיה לנו הזדמנות נוספת לחזות ברותם ובמצגת שלה, ביום שני הקרוב 17.2 בשעה 10.00 במפגש. כולם מוזמנים.

• ביקור קבוצת המתנדבים מדרום אפריקה

כפי שכתבתי בשבוע שעבר, ביום חמישי האחרון הגיעו הנה כחמישה עשר בני העשרים, שבינתיים הם כבר בני שבעים פלוס. קבוצה של חניכי תנועת "הבונים" שספגו את כל הערכים שהתנועה מחנכת אליהם, שהיה ברור להם שברגע שמדינת ישראל במלחמה, הם חייבים להגיע הנה ולסייע.

בשהות שלהם כאן הם התחברו אל כתת "עופר" בני גילם, והפגישה המיוחדת הזאת איחדה שוב ביניהם.

רבים מהקבוצה, שעלו בינתיים ארצה השתלבו במגוון רחב של מקצועות ופעילויות חשובות למדינה. אני רוצה לספר כאן בקיצור רב משהו על אירוע משמעותי בחיי שניים מהם פה בישראל.

בני סגל, חבר קיבוץ יזרעאל היה מהנדס המועצה של המועצה האזורית יזרעאל. בתקופה שבה היה פעיל, התעורר הצורך לטפל בשפכים של העיר ג'נין. השפכים שזרמו בג'נין שלא במערכת מסודרת, חדרו אל מי התהום של עמק יזרעאל. ואכן, נוצר שיתוף פעולה בין המועצה האזורית ובין מוסדות העיר לטובת שני הצדדים. כל זאת כמעט עד הפתרון של כל הבעיה, ואז פרצה האינתיפאדה הראשונה, ובבת אחת נתקו הג'נינים לחלוטין את כל הקשרים הטובים שהיו להם עם עמיתיהם בארץ.

ד"ר ג'ואל גולדברג, היה רופא בבתי חולים ובקופת חולים, וגם במרפאה פרטית שהוא הקים. יחד עם זאת בשירותו במילואים הוא היה רופא מוטס של יחידת החילוץ 669. באחת מטיסות החילוץ האלה הם הגיעו לבופור בשעת החשיכה, ואסור היה לאף אחד להדליק כל גוף תאורה. כל הפעולה נעשתה במהירות ובחשיכה. בין הפצועים, היה גם פצוע קשה אחד, שהרופא בשטח לא נתן לו כל סיכוי, ובכל זאת העלו אותו למסוק. ג'ואל היה צריך לחבר אותו לעירוי נוזלים, והכל תוך כדי טיסה בחושך גמור. למזלו, באותה התקופה הוא עבד בחדר המיון, והיה מחבר עירוניים אולי 20 פעם בכל יום. וכך בחושך גמור הוא ביצע את הפעולה הזאת.

המסוק נחת במנחת המסוקים בבית החולים רמב"ם בחיפה. לא היה לג'ואל כל מושג אם הפצוע החלים, או מת מפצעיו, עד אשר דווקא הפצוע יצר את הקשר עם הרופא שהציל אותו, והזמין אותו לטכס צבאי מיוחד. הפצוע שחייו ניצלו היה אז כבר סגן הרמטכ"ל, משה קפלינסקי.

אלה רק שניים מהסיפורים המשמעותיים שזכינו לשמוע במפגש הזה.

מי שנעדרה מהפגישה המיוחדת הזאת הייתה יונה (ריינס) אורן, שבדיוק באותו היום נפטר, בטרם עת, בעלה אלי אורן ז"ל. תנחומינו שלוחים לך, יונה ולכל המשפחה הענפה.

שבת שלום לכל קוראינו

ט"ו בשבט שמח לכולם,

שתבוא שבת שבה יוחזרו החטופים אשר אנו מקווים שיחזרו, שבת שבה כל שאר החטופים יצליחו לשרוד עוד קצת עוד מעט, עד השחרור, שאני מקווה שיהיה מחר!

תמר וולפין

פִּינֶת הַהֶנְצָחָה / דוד אלה

זֶהֱי זְכָרָם בָּרוּךְ

אינגה סגל ז"ל - (21/3/2002 - 15/7/1926)

אינגה הינה חברת הקיבוץ ומקבוצת המייסדים. הגיעה להכשרת "גורזי ליו" שם הכירה גם את לו, לימים אבי ילדיה. הוריה נרצחו בשואה עם רבים מקהילת דיסלדורף לאחר שנשלחו לגטו מינסק. הסיפור הידוע ביותר של אינגה הוא כנראה אותו פגז סורי שנחת ממש מחוץ לאהל שלהם במנסורה ומשום מה לא התפוצץ. בכפר הנשיא עבדה עם ילדים ועוד אך לי זכורה אינגה בעיקר כאחת העורכות הרציניות ביותר של עיתונינו "דברי הכפר".

<https://khbbm1.wixsite.com/2002-03>

הביא דוד אלמן - פניות כלשהם הפנו אלי - רק לא בטלפון (בעיית שמיעה)

תערוכת אמנים קבוצתית בגלריה The Village כפר הנשיא

"גליל, אדם אדמה"

אוצרת התערוכה - דליה זלצברג

יום שישי | 21/02/2025 | בשעה 11:00

משתתפים-
אולגה קושניר | אפרת גבריאלה | אריק לינטון | גליה רון | יעל מינקוב | מיה טיקוצינקי
נטליה קורצקין | עירית קידר | פול בילגורי | פלמה דודו | רחל וולף | נורית ברק | שרה מרקסון

Village
טיוסל • אומנות • תנועה

Galia Ron

תערוכה קבוצתית חדשה נפתחת בגלריה
The Village
מוזמנים לפתיחה

ואסור לשכוח שיש לנו עוד 76 חטופים וחטופות שנמצאים כבר 497 ימים בשבי

שירי מלחמת חרבות ברזל

"התגובה של אביבה סיגל פירקה אותי. אי אפשר שלא לבכות יחד איתה"
קליפ AI לשיר חדש של יוני בלוך, שצבר תאוצה ברשת, לא רק מדמיין את ההקלה והשמחה הגדולה ביום שהחטופים יחזרו - אלא מגדיל לתאר מזרח תיכון חדש: שלום אזורי, העפלה למונדיאל והופעה של טיילור סוויפט בישראל • "אם הקליפ היה ריאלי, הוא לא היה עובד", מספר בלוך

בקליפ הוויראלי לשיר החדש של יוני בלוך, "סוף טוב", החיים חוזרים למסלולם וישראל הופכת פחות או יותר לשווייץ; לא רק שהמלחמה מסתיימת וכל החטופים שבים הביתה, אלא גם יש שלום עם כל שכנינו ואויבינו, השירות הצבאי כבר לא חובה, בסיס הקריה הופך לפארק מים בלב תל אביב, ישראלים מאפסנים את הדרכון הפורטוגלי עם המחשבות להגר, רכבת ישראל יוצאת מגבולות המדינה ומתחברת למסילה אזורית שמביאה אותה עד לפירמידות במצרים, טיילור סוויפט הסופרסטארית מגיעה להופעה בפארק הירקון, ואנחנו מעפילים לגביע העולם בכדורגל. אוטופיה.

סוף טוב

מילים ולחן: ברק פלדמן ויוני בלוך
הופק מוזיקלית: דניאל בלוך

אולי פשוט נתחיל עם סוף טוב
ונלך אחורה בזמן
נפרסם תמונות ברחוב
של כל מי שהחזרנו משם

נתחיל אחרי שיש כבר שלום
ורק נשאר לסגור כמה פרטים
נזמין את כל תושבי הצפון
למסיבת שפיות ברעים

חוץ מזה אין מה לדבר
חוץ מזה זה לא יעזור
משהו אחד יסתדר
ומשהו אחר יעבור

חוץ מזה אנחנו פה כבר
ואין לנו לאן לעזוב
אז גם אם לא נשיג שום דבר
לפחות נתחיל עם סוף טוב

אולי נחזור לריב על שטויות
נתקע כל בוקר בפקק
נראה חצי שעה חדשות
והופעה של ברונו בפארק

נוכל לטוס לאן שנרצה
ואז לחזור הביתה, כי נגמר
אם מישהו ישאל "מה קורה?"
נגיד לו שעכשיו כבר מותר

חוץ מזה אין מה לדבר
חוץ מזה זה לא יעזור
משהו אחד יסתדר
ומשהו אחר יעבור

חוץ מזה אנחנו פה כבר
ואין לנו לאן לעזוב
אז גם אם לא נשיג שום דבר
לפחות נתחיל עם סוף טוב

מעבר:

חוץ מזה נגמר כבר הזמן
ואין לנו לאן לעזוב
דיברנו על כל סוף בעולם
לפחות נתחיל עם סוף טוב

חוץ מזה אנחנו פה כבר
ואין לנו לאן לעזוב
אז גם אם לא נשיג שום דבר
לפחות נתחיל עם סוף טוב

14.2 בת שבע מרקוסון

15.2 רותי אדלר

איילה דבולט

יונתן אדלשטיין

16.2 שלי מנספלד

תמיר ברק

נתן גדיה

מורן קולינס

17.2 דנה במנולקר

שחף בכר

קים קפלן

18.2 מרקי מרקוסון

אהרון ליאני

דן בן-דור

19.2 טום כץ

20.2 ארי שטיינר

נעם חורב

שיעור לחיים

"שכל אחת תגיד את השם שלה, חיה שמתחילה באות הראשונה של השם, ו... משפט מעצבן שאמרו לה מאז שהפכה לאלמנה". ככה התחיל המפגש שלי עם נשים מדהימות מעוטף עזה. ואז, כשהגיע תורי, החלטתי להגיד להן את האמת:

לפני חודש בערך דיברתי עם אמא שכולה בטלפון.

"מה שלומך?", שאלתי אותה בתחילת השיחה.

"אתה לא יודע שלא שואלים אמא שכולה מה שלומה?", היא ענתה לי בקול חמוץ-מתוק.

שתקתי במבוכה והתחלתי לגמגם.

היא קלטה שאני מבולבל, ומיהרה לשבור את הקרח: "זה בסדר. כנראה לא קיבלת את התדריך...".

צחקנו בעצב והמשכנו לדבר.

שבוע אחרי קיבלתי טלפון מסיגל, אישה מדהימה מבארי, שאיבדה את בעלה אריק ב-7 באוקטובר.

"שמע נעם, אני עורכת מפגש ל-20 אלמנות מהעוטף. נשב אצלי בבית באווירה מאוד לא רשמית. חשבתי שאולי תרצה לבוא לדבר. להכיר. להקריא שירים. מה שבא לך."

עברו כמה ימים, ואני בדרך לקיבוץ חצרים, שבו הוקמה שכונה זמנית לקהילת בארי.

ככל שאני מתקרב לקיבוץ, ווליום החרדה שלי עולה.

אני מתפתל בחוסר נוחות במושב והידיים שלי מזיעות על ההגה.

רק שלא אפול בלשוני כמו בשיחת הטלפון ההיא, ואגיד משהו שלא אמורים להגיד.

אני מנסה לדמיין איך יתנהל המפגש.

מה התפקיד שלי? איך בכלל ניגשים לאירוע כזה?

איך ייראו הנשים האלה, שעולמן חרב עליהן בשנה האחרונה?

המילה הזאת – אלמנה – תמיד נושאת איתה מטען אסוציאטיבי כל כך מסוים.

אולי כי הרגילו אותנו לדמיין אישה בוכייה כפופת-גב, לבושה בשחורים, עם

עיגולים כהים מסביב לעיניים.

ניסיתי לחשוב מה להגיד להן.

מה לא להגיד.

איך למצוא מילים שיחזקו. שיעודדו.

מה בכלל הקודים ההתנהגותיים?

זה בסדר לזרוק בדיחה?

זה בסדר לשאול על האדם שאיבדו?

איך לא מפקששים?

הרי כל כך קל להגיד את הדבר הלא נכון.

הסיטואציה כל כך רגישה.

יש בכלל מותר ואסור?

יש איזה ספר חוקים או רשימת "עשה ואל תעשה?"
 ולמה תמיד לפני סיטואציות כאלה אני נהיה מוזר ונבוך?
 לצערי, בשנה האחרונה כמעט כל ישראלי עמד בפני סיטואציה כזאת.
 בהלוויה. באזכרה. בניחום אבלים. או אפילו על הדרך, במפגש רנדומלי.
 המעגלים במדינה הקטנה הזאת צפופים-צפופים.
 כולם מחוברים לכולם.
 כולם שזורים בכולם.
 האבל לא פסח על אף אחד.
 כמעט כל אחד איבד מישהו.
 או לפחות מכיר מישהו שאיבד מישהו.
 מעגל ראשון. שני. שלישי.
 והחיים... החיים לא מכינים אותנו להתמודד עם המוות.
 אין קורס מבוא לשכול, למרות שלא היה מזיק לנו אחד.
 אז אין ברירה, אלא לברר לאט-לאט ובזהירות איך להתנהל במצבים האלה.
 ואולי... אולי זו לא בושה לשאול.
 ואז הגעתי לחצרים.
 התבחשתי קצת בתוך הקיבוץ עד שמצאתי את השכונה של בארי.
 סיגל קיבלה אותי בחיבוק והובילה אותי לקרווילה שלה.
 עמדתי מחוץ לדלת עם לב דופק וידיים רועדות.
 נכנסתי.
 על החיים ועל המוות.
 "שלום! תודה שהזמנת אותי".
 כבר בשנייה הראשונה קלישאת האלמנות קרסה לנגד עיניי.
 הנשים האלה נראו... רגילות.
 עצובות. שמחות. צוחקות. בוכות. הכול מהכול.
 לא מתאימות לשום מגירה.
 לא נכנסות לשום שבלונה.
 אי אפשר לתייק אותן תחת שום קטגוריה.
 היו דתיות. חילוניות. צעירות יותר. צעירות פחות.
 היו בלבוסטיות. היו מופנמות.
 השכול לא עושה סלקציה.
 התחלנו בסבב שמות.
 כל אחת אמרה את השם שלה, חיה שמתחילה באות הראשונה, ו... משפט
 מעצבן שאמרו לה מאז שהפכה לאלמנה.
 "תהי חזקה".
 אחת מהן סיפרה שמישהו אמר לה בהלוויה של בעלה והוסיף ראש מוטה
 הצידה, מבט אמפתי והנהון.
 "ומה אם אני לא מצליחה להיות חזקה? או לא רוצה להיות חזקה? מה אם אני
 פעם חזקה ופעם חלשה... ופעם גם וגם?"
 הנשים במעגל הינהנו.
 "הזמן יעשה את שלו".
 מישהי אחרת סיפרה שאישה אחת הגיבה לה לפוסט בפייסבוק.

"מה הזמן אמור לעשות בדיוק? לרפא אותי? להשכיח את הכאב? האבל לא נגמר אף פעם. אולי ככל שהזמן יעבור יהיה לי קשה יותר כי אני אתגעגע? מי קבע שהזמן יעשה את שלו?" הנשים במעגל הינהנו.

"את חייבת להמשיך בשביל הילדים."
מישהי סיפרה שאמא שלה אמרה לה בנחרצות.
"אני לא חייבת כלום. והמשפט הזה סתם גרם לי להרגיש אשמה. כי לא תמיד אני מצליחה להמשיך. לא תמיד אני בוחרת בחיים. לפעמים אני צריכה להתפלש במוות ובכאב. לעבור דרכו. לא חייבת כלום." הנשים במעגל הינהנו.

ככה זה המשיך, עד שהגיע תורי.
ניסיתי לחשוב על חיה שמתחילה באות נון.
בסוף אמרתי: "נעם. רציתי להגיד נמר, אבל אני יותר בכיוון של נמלה. מרגיש כל כך קטן מול הסיטואציה."

ואז סיפרתי להן בגילוי לב שגם אני, לאורך כל הנסיעה, התלבטתי מה להגיד. איך להגיד. איך לא לצאת חסר רגישות או סתם דביל. ניסיתי להראות להן גם את הצד השני, שמגיע לנחם, ולא תמיד יודע איך. שמרגיש נבוך ומבולבל. הן היו מדהימות וחכמות וחריפות.

בגדול, קיבלתי את הקורס ההוא שחשבתי עליו ברכב. קורס מבוא לשכול. המילים שלהן מהדהדות בי עד עכשיו:
לא צריך להגיד משהו חכם.

או גדול.

או עמוק.

זה בסדר רק להיות נוכח.

זה בסדר גם להגיד "אני לא יודע מה להגיד."

אפשר רק לשתוק.

לחבק.

להיות יחד.

לכאוב יחד.

לא ללכת על ביצים.

לא לרחם.

אין צורך במבטים של: "יא, מסכנה."

אפשר לשתף בזיכרון יפה.

אפשר לשאול עליו שאלות.

לספר עליו סיפורים.

אפשר הומור.

הומור זה טוב.

הומור זה מצוין.

ולא צריך להשוות.

למי יותר קשה.

למי פחות.

ובלי טיפים.

בלי עצות.

נעם חורב והנשים שאי אפשר לתייק

בלי קלישאות או מנטרות.
 בלי "את לביאה!"
 בלי לשחק אותה יודע.
 אף אחד לא יודע.
 הן המשיכו להסביר לי שזה לא גורף-
 השכול הוא הרי כל כך אינדיבידואלי.
 לאף אחד אין בעלות עליו.
 כל אחד נושא אותו באופן אחר.
 מעכל אותו באופן אחר.
 מתמודד איתו באופן אחר.
 רק להיות רגיש לאדם שמולך.
 והרגישות הרי, כמה שהיא טבעית ככה היא נדירה.
 המשכנו לפטפט.
 הקשבנו לשירים.
 שיתפנו.
 צחקנו.
 בכינו.
 הזמנו סושי.
 ואז נפרדתי לשלום מהנשים המדהימות האלה שהעבירו אותי שיעור כל כך
 חשוב באנושיות.
 לפני שיצאתי זרקתי להן: "אני יודע מה הספר הבא שאני מוציא... אוסף
 משפטים מעצבנים שאומרים לאלמנות". צחקנו בעצב. הומור זה טוב. הומור זה
 מצוין.

